

‘Met krantenknipsels kreeg ik grip op de wereld’

Al sinds zijn zestiende knipt hij artikelen, interviews en columns uit kranten en tijdschriften. Nu, veertig jaar later, heeft hij een selectie van ruim duizend van die fragmenten gebundeld in een lijvig boekwerk: ‘Testament van de pers’.

Journalist Klaas Salverda had veertig jaar geleden nooit gedacht dat dit boek er zou komen. “De krantenknipsels waren bedoeld om grip te krijgen op de wereld om me heen.” Salverda (56) werkt al bijna dertig jaar als parlementair journalist in Den Haag, eerst voor het Noord-Hollands Dagblad en nu onder andere voor het magazine van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Niet voor niets heeft hij in zijn boek een apart hoofdstuk gewijd aan krantenartikelen over politiek en openbaar bestuur, met daarin aandacht voor onder andere de relatie tussen burger en bestuur.

Rode draad

“Als je alle krantenknipsels achter elkaar legt, zie je een duidelijke rode draad. In de jaren tachtig beschreven journalisten bijvoorbeeld

de zorgen van burgers over de deskundigheid van Kamerleden. Er was veel kritiek op het Binnenhof; er zou een verschil zijn tussen de woorden van politici en de realiteit. Die kritiek klonk dertig jaar geleden dus ook al.”

Andere journalistiek

Een andere kloof is in de ogen van Salverda nog belangrijker. “Door de toenemende informatiestroom is er een groot verschil tussen wat we weten en wat we kunnen weten. Vroeger ordende de krant al die informatie. Het nieuws werd eens in de 24 uur ‘stilgelegd’, de krant werd gedrukt en ‘s ochtends door je brievenbus gegooid. Dat gaf rust. Je kon het nieuws beter overdenken dan nu.” Maar er zijn toch nog steeds kranten? En zien we tegenwoordig online niet meer kwaliteitsjournalistiek? “Ja, maar nu kan nieuws op elk moment van de dag overal vandaan komen. Dat heeft de rol van de journalist veranderd. Hij is lang niet altijd meer de intermediair tussen boodschap en publiek.”

Zelf zit Salverda al bijna dertig jaar in het vak. “Voor het Noord-Hollands Dagblad zat ik

regelmatig in de Oude Zaal van de Tweede Kamer. De krant had een ochtend- en een middageditie, dus na het eerste debat rende ik naar de Haagse redactie om mijn stukken aan te leveren voor de middagkrant. In de Oude Zaal waren heel smalle doorgangen voor journalisten. Je kon elkaars zweet ruiken. En dat van de politieke arena beneden. Prachtig!”

13.000 knipsels

De toegevoegde waarde van de geschreven pers is volgens Salverda het bieden van samenhang. “De meeste mensen leggen de krant na het lezen terzijde, bij het oud papier of in de kattenbak. Ik ging dan fragmenten knippen. Als ik het gevoel had dat ik met een trend van doen had, of met een vorm van collectief gedachtegoed, dan bewaarde ik het knipsel. Uiteindelijk had ik er zo’n 13.000, allemaal thematisch geordend. In ‘Testament van de pers’ heb ik dat aantal op basis van thema en chronologie teruggebracht naar ruim duizend.”

Het mooiste fragment vindt Salverda een analyse van Leon de Winter in dagblad Trouw, drie dagen na de aanslagen van 11 september 2001 in Amerika. “De Winter gaf precies de kromheid van het bestaan en van ons denken weer. Hij had de hartenklop van die tijd goed verstaan. Heel knap, en dat zo snel na de aanslagen.”

Knettergek

Salverda noemt zijn boek een ‘tocht over de rommelzolder van de geschiedenis’. “Je ontdekt waar bepaalde sentimenten vandaan komen.” De fragmenten zijn ingedeeld naar thema. Naast politiek en openbaar bestuur zijn dat bijvoorbeeld landen en staten binnen en buiten Europa, het oude Nederland en het vergeten geloof. “Het boek leest niet als een roman. Sterker nog: je wordt knettergek als je al die fragmenten van a tot z leest. Eerder is het een koffietafelboek. Het nodigt uit tot interactie.”

‘Testament van de pers’ is sinds 1 september verkrijgbaar. Bij het boek hoort een interactieve website: www.testamentvan-depers.nl.